

Prosjektmandat

for

Videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF, Luftambulansebase Elverum

Forprosjektfasen

Versjon	1.0/2026 Prosjektmandat
Dato	03.07.2026
Godkjent av	 Terje Rootwelt administrerende direktør, Helse Sør-Øst RHF

Innhold

Prosjektmandat	1
1 Prosjektopplysninger	3
2 Om prosjektet	3
3 Prosjektutløsende behov	3
4 Mål for prosjektet	4
4.1 Samfunns mål	4
4.2 Effektmål	5
4.3 Resultatmål for prosjektet	5
4.4 Resultatmål for forprosjektet	6
5 Krav til forprosjektet	6
5.1 Prosess, milepæler og leveranser	6
5.1.1 Sikkerhet, helse- og arbeidsmiljø (SHA)	6
5.1.2 Krav til prosess og prosjektsikring	7
5.1.3 Krav til leveranser fra forprosjektet	7
5.1.4 Medvirkning	7
5.1.5 Samhandling med vertskommunen	7
5.2 Løsningsvalg	8
5.2.1 Krav til utstyr	8
5.2.2 Krav til Ikke-byggnær IKT	8
5.3 Kostnads- og omfangsstyring	8
5.4 Organisering, roller og kompetanse	9
5.4.1 Samordning til prosjekter i samme fase i Sykehuset Innlandet HF	9
5.5 Prosjektstyring og rapportering	9
5.5.1 Krav til prosjektstyring	9
5.5.2 Krav til rapportering	9
5.5.3 Krav til KPI-er	9
6 Vedlegg og henvisninger	10
6.1 Styrende dokumenter, tilpasses prosjektets størrelse	10
6.2 Prosjektspesifikke grunnlagsdokumenter	10

1 Prosjektopplysninger

Prosjektnavn: Luftambulansbase Elverum
Helseforetak (virksomhet): Sykehuset Innlandet HF
Prosjekteier: Sykehuset Innlandet HF
Mandatet gjelder fra og med: Forprosjektfasen

2 Om prosjektet

Dette mandatet omhandler forprosjekt for å etablere luftambulansbase ved Elverum, med døgnkontinuerlig vaktfunksjon som skal styrke tilbudet av prehospitale tjenester i Innlandet og sørge for luftambulansedekning i Østerdalen.

I forprosjektet skal vedtatt konsept som omtalt i sak 036-2025 *Sykehuset Innlandet HF - Sykehuset Innlandet HF – konseptfase for videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF* og i sak 140-2025 *Sykehuset Innlandet HF – oppstart forprosjekt videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF* videreutvikles i tråd med styrevedtak og føringer fra dette mandatet.

Prosjektet er forankret i konseptfasens beslutningsgrunnlag og skal bidra til å understøtte den fremtidige funksjonsfordelingen og pasientflyten i regionen.

3 Prosjektutløsende behov

Som ledd i utvikling av ny sykehusstruktur i Innlandet er det vedtatt at det skal etableres en ny luftambulansbase på Elverum. Dette vil styrke tilbudet av prehospitale tjenester i Innlandet og sørge for luftambulansedekning i Østerdalen. I dag nås ikke deler av Østerdalen fra eksisterende helikopterbaser på Dombås og i Lørenskog innenfor responstidskravet fra base til skadested (beredskapstid på 15 minutter og flytid på 30 minutter). Det er nødvendig å etablere en ny luftambulansbase for å imøtekomme disse kravene.

Tidligere tomteutredning og skisserapport fra konseptfasen omhandlet tomt på Terningmoen Arena Vest, del av gnr. 13/bnr. 1043 i Elverum kommune. Etter nærmere utredninger og innspill fra berørte offentlig instanser er det identifisert flere risikoer knyttet til flyoperative forhold, trafikkikkerhet, miljøhensyn og økt aktivitet på Forsvarets område. På bakgrunn av dette er den vurderte tomten på Terningmoen ikke lenger aktuell for ny luftambulansbase. Sykehuset Innlandet HF vil derfor søke etter andre alternative tomter i området, primært i Elverum kommune. Hvis det ikke finnes hensiktsmessige tomtealternativer i kommunen, vil det bli undersøkt om det finnes aktuelle alternativer i nabokommuner.

Etablering av luftambulansbasen kan skje enten ved tomtekjøp og bygging i egenregi av Sykehuset Innlandet HF eller som en leieavtale med ferdig bygd anlegg. Det vises til vedlegg i utkast til *veileder for vurdering av leie/eie enklere bygg*.

Ny base for luftambulanse skal oppfylle krav som stilles til både ambulanshelikopter og legebil. Basen skal inneholde landingsplass for luftambulansehelikopter, fylling av drivstoff, hangar for luftambulansehelikopter, garasje og boligmodul for ansatte i tilknytning til basen. Det skal etableres effektiv sikring av området mot inntrenging.

Veileder for luftambulansebase ligger til grunn for prosjektet, i tillegg til krav til teknisk/operativ godkjenning av flyplasser, skisserapport Luftambulansebase Elverum COWI 7. februar 2025 (vedlegg i) for ny luftambulansebase i Elverum samt relevante krav fra *Arbeidstilsynets krav til arbeidslokaler og arbeidstøy for ambulansestasjoner*.

FATO (Final Approach and Take off Area) skal dimensjoneres for landing av inntil 16 tonn. Muligheten for å kunne lande redningshelikopter, AW101, på basen skal vurderes. Det skal ikke planlegges for et automatisk slukkeanlegg på luftambulansebasen, som er et krav for permanente landinger av store helikoptre som AW101.

For investeringen i luftambulansebase er det forutsatt kostnadsdekkende husleie fra Luftambulansetjenesten HF. Utkast til husleieavtale skal ferdigstilles før overgang til neste fase og vedlegges søknad om godkjenning av forprosjekt (B4).

Utkast til endelig kjøps- eller leieavtale for tomt skal ferdigstilles før overgang til neste fase og vedlegges søknad om godkjenning av forprosjekt (B4).

4 Mål for prosjektet

4.1 Samfunns mål

Overordnet skal videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF bidra til at befolkningen i opptaksområdet til Sykehuset Innlandet HF har gode og framtidsrettede spesialisthelsetjenester. Sykehusstrukturen skal underbygge samarbeid mellom flere sykehus i et nettverk. Prehospitale tjenester skal videreutvikles i nært samarbeid med primærhelsetjenesten. Lokalmedisinske sentra, distriktpsikiatriske sentra og polikliniske tjenester innen psykisk helsevern for barn og unge skal styrkes og gi tilgjengelige tjenester desentralt. Befolkningen skal møte en kunnskapsbasert og nyskapende helsetjeneste, og det skal være en lik tilnærming til arbeidet med pasientsikkerhet, kvalitet og helhetlige pasientforløp.

Prosjektet *Videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF* skal tilpasses de føringer som framkommer av Nasjonal helse- og samhandlingsplan, og understøtte de overordnede målene i *Regional utviklingsplan 2040*:

- i. bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester
- ii. kvalitet i pasientbehandlingen og gode brukererfaringer
- iii. godt arbeidsmiljø for ansatte, utvikling av kompetanse og mer tid til pasientbehandling
- iv. bærekraftige helsetjenester for samfunnet

4.2 Effektmål

Prosjektet har etablert luftambulansbase med døgnskuttinuerlig vaktfunksjon ved Elverum, alternativt i nabokommune.

I forprosjektets første fase er effektmålene konkretisert slik at det er mulig å følge opp og vurdere måloppnåelsen gjennom forprosjektet og videre i gjennomføringsfase.

Det er vektlagt grep som bidrar til god pasientflyt, logistikk og effektivitet. Prosjektet er gjennomført på en kostnadseffektiv måte. Ansattes arbeidsforhold, helse, miljø og sikkerhet, psykososialt og fysiske arbeidsmiljø er ivaretatt.

4.3 Resultatmål for prosjektet

Ved kryssende måloppnåelse skal følgende rekkefølge legges til grunn.

Økonomi

- Prosjektet er levert innenfor vedtatt styringsramme 144 millioner kroner (P50-estimat, prisnivå september 2024).
- Styringsrammen inkluderer prosjektkostnader og er den øvre styringsrammen for prosjektet. Potensielle kostnader for tomteerverv kommer likevel i tillegg til den totale investeringskostnaden.
- Prosjektet har basert sine valg på en helhetlig vurdering der den økonomiske styringsrammen og netto nåverdi er balansert mot funksjonalitet, bærekraft og estetikk.

Kvalitet

- Prosjektet har planlagt for kapasitet med døgnskuttinuerlig vaktfunksjon som bidrar til å understøtte den fremtidige funksjonsfordelingen og pasientflyten i regionen.
- Ved valg av løsninger, materialer og produkter har kostnader og driftsøkonomiske vurderinger inngått som en del av beslutningsgrunnlaget. Valgene er basert på en helhetlig vurdering der også brukerbehov, funksjonalitet, bærekraft, kvalitet og estetikk er vektlagt.
- Prosjektet oppfyller gjeldende myndighetskrav innen klima og miljø, inkludert kravene i TEK17 om energi, ytre miljø, klimagassberegninger av materialer og klimatilpasning. Klima- og miljøhensyn skal som hovedregel vektas med minst 30 % i relevante anskaffelser.
- Prosjektet har overlevert en digital tvilling klar til å driftes i tråd med kravene i Sykehusbygg sin BIM-strategi og Helhetlig informasjonsforvaltning.

Tid

- Ny avtale med Luftambulansetjenesten (LAT HF) og Norsk Luftambulans AS (NLA) trer i kraft 1. juni 2028. Luftambulansbasen skal stå klar så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2028.

4.4 Resultatmål for forprosjektet

Høy modenhet i forprosjektleveransen reduserer risiko i gjennomføringsfasen, og prioriteres over forprosjektkostnad og tid.

Økonomi

Forprosjektet har ved oppdatert kalkyle og usikkerhetsanalyse verifisert leveranse av besluttet omfang innenfor prosjektets styringsramme på 144 millioner kroner (P50-estimat, prisnivå september 2024).

Kvalitet

Det foreligger et komplett forprosjekt i henhold til veileder for tidligfasen, tilpasset prosjektets størrelse, og krav i dette mandatet. Det er dokumentert hvordan krav og føringer er ivaretatt, herunder etter involvering av Luftambulansetjenesten HF, og avvik er godkjent av prosjekteier.

Forprosjektrapporten inneholder en gjennomføringsplan som reduserer risiko, gjennomføringstid og ivaretar kravene til systematisk ferdigstilling. Planen bygger på helseforetakets gevinstrealiseringsplan.

Tid

Forprosjektet er planlagt og gjennomført slik at det gir grunnlag for effektiv fremdrift av gjennomføringsfasen.

5 Krav til forprosjektet

Forprosjektet skal gjennomføres med utgangspunkt i *Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter*, tilpasset prosjektets størrelse, sammen med *Veileder for luftambulansbase* (1.2.). I de neste kapitlene beskrives øvrige krav til forprosjektet.

5.1 Prosess, milepæler og leveranser**5.1.1 Sikkerhet, helse- og arbeidsmiljø (SHA)**

Prosjektet skal leveres med dokumentert ivaretagelse av sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i alle faser, uten alvorlige personskader, og med full sporbarhet i SHA-risikovurderinger, tiltak og oppfølging av hendelser.

5.1.2 Krav til prosess og prosjektsikring

Prosjektet skal, ut ifra prosjektets størrelse, leveres i tråd med regionale føringer og standarder samt innhente hensiktsmessig underlag fra Sykehusbyggs kunnskapsgrunnlag og standardomkatalog. Avvik fra dette skal være begrunnet og godkjent av prosjekteier og eier av regionale krav og føringer.

Prosjektet anbefales å gjennomføre forprosjektet med utgangspunkt i *Prosessmodell for steg- og trinnvis gjennomføring av forprosjekt*, tilpasset prosjektets størrelse.

Ved valg av løsninger, materialer og produkter skal kostnader og driftsøkonomiske vurderinger inngå som en del av beslutningsgrunnlaget. Valgene skal baseres på en helhetlig vurdering der også brukerbehov, funksjonalitet, bærekraft, kvalitet og estetikk er vektlagt.

5.1.3 Krav til leveranser fra forprosjektet

Forprosjektet skal levere en kortfattet og presis dokumentasjon i tråd med beskrivelser i *Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter* (tilpasset prosjektets størrelse). Underveis skal det leveres beslutningsunderlag som grunnlag for oppfølging med prosjekteier (Sykehuset Innlandet HF) og eier (Helse Sør-Øst RHF).

5.1.4 Medvirkning

Prosjektet skal etablere en plan for samhandling og medvirkning som bygger på plan for prosjektering og beslutninger. Medvirkningsplanen skal gi rom for reell medvirkning ved å være tydelig på når og hva det inviterer inn til deltakelse og medvirkning på, og når og hvilke beslutninger som skal fattes. Planen skal ivareta at prosjektet får tilstrekkelig innsikt i planlagte driftskonsepter slik at bygningsmessige løsningsforslag understøtter disse, og at løsningene er forankret både i Sykehuset Innlandet HF og hos Luftambulansetjenesten HF.

Planen for medvirkning skal ivareta at medvirkning på løsningsvalg i byggeprosjektet dokumenteres og avsluttes ved avslutning av forprosjektet slik at prosjektet unngår fordyrende omprosjektering i neste fase.

Det skal legges til rette for at innspill i prosjektet vurderes opp mot regionale strategier for teknologi, IKT og medisinsk teknisk utstyr (MTU), og at Regionalt kompetansesenter for samordning av investeringer i medisinsk-teknisk utstyr i Helse Sør-Øst (RKMTU) og Sykehuspartner HF skal involveres der det er relevant.

Gjennomføringsfasen skal planlegges med fokus på å forberede brukerne på å ta i bruk arealene.

5.1.5 Samhandling med vertskommunen

Prosjektet skal ha en planlagt, strukturert og forutsigbar dialog med vertskommunen gjennom hele forprosjektet. Det skal legges til rette for dialog slik at kommunen kan bidra med nødvendige avklaringer innen regulering, infrastruktur og andre forhold som kan påvirke prosjektets fremdrift og beslutningsgrunnlag.

5.2 Løsningsvalg

Løsningene som videreutvikles i forprosjektet skal ta utgangspunkt i Luftambulansetjenesten HF's planlagte driftskonsepter og rom- og funksjonsprogram fra konseptfasen samt *Veileder for luftambulansbase*.

I prosjekteringen skal løsninger tilpasset industrialiserte metoder og effektiv bygging være førstevalg. Prosjektet skal videreføre disse kravene i organisering og anskaffelser.

Regionale føringer for byggeprosjekter i Helse Sør-Øst skal danne grunnlaget for prosjektet. Føringene bygger på Regional utviklingsplan, delstrategien for eiendomsvirksomheten i Helse Sør-Øst, samt kunnskapsgrunnlag og veiledere utarbeidet av Sykehusbygg HF. Etterlevelse skal skje i tråd med prinsippet «følg eller forklar», hvilket innebærer at prosjektet må redegjøre for hvordan føringene realiseres, eller begrunne hvorfor og hvordan det anbefales å avvike. Eventuelle avvik skal avklares med Helse Sør-Øst RHF.

Ut over kravene beskrevet i mandatet og i de regionale kravene til byggeprosjekter i Helse Sør-Øst RHF, skal Sykehuset Innlandet HF og Luftambulansetjenesten HF's driftsøkonomiske vurderinger (LCC) og klimagassvurderinger (LCA) og gevinstplanen fra Sykehuset Innlandet HF ligge til grunn for løsningsvalg.

5.2.1 Krav til utstyr

Krav til utstyr er dokumentert i «rammeverk for styring av utstyrsanskaffelser». Det legges særlig vekt på:

Prosjektet skal utarbeide brutto og netto utstyrsprogram basert på romprogram og driftskonsepter. Utstyrsplanleggingen skal være koordinert med Sykehusinnkjøp HF, Sykehuspartner HF og RKMTU. Teknologi og utstyr skal understøtte effektive arbeidsprosesser, automasjon og pasientsikkerhet, og være i tråd med regionale IKT-standarder.

5.2.2 Krav til Ikke-byggnær IKT

I forprosjektet skal det utarbeides en helhetlig IKT-plan, som også tydeliggjør ansvar, avhengigheter og nødvendige integrasjoner.

5.3 Kostnads- og omfangsstyring

Krav til kostnadsstyring er beskrevet i *Metodebeskrivelse - kostnadsstyring v.1.1*. Det vektlegges særlig følgende Kostnads- og omfangsstyringen i prosjektet skal baseres på prinsippene for verdistyrt prosjektutvikling, med mål om å maksimere nytteverdi innenfor de definerte kostnadsrammer og kvalitetskrav. Kostnads- og omfangsstyringen skal være kontinuerlig og sporbar gjennom hele prosjektet, med jevnlig rapportering på avvik, risikobilde og tiltak.

Det skal i samarbeid med Luftambulansetjenesten HF utarbeides en kuttliste, der funksjoner og kvaliteter med usikker nytteverdi identifiseres. Hvis nytteverdien er usikker, skal den vurderes før det beregnes økonomi og tidspunkt for kutt. Hvert tiltak skal kostnadsberegnes, og det skal fremgå hva som er seneste dato for iverksettelse av kuttet.

5.4 Organisering, roller og kompetanse

Prosjektet skal organiseres med tydelig definerte roller, nødvendig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet for en gjennomføring i tråd med kravene i dette mandatet. Det skal tilrettelegges for aktiv eierstyring (Helse Sør-Øst RHF) og involvering av prosjekteier (Sykehuset Innlandet HF) gjennom hele forprosjektet, i hht. Helse Sør-Øst RHF's prosjekteierstyring i sykehusprosjekter.

5.4.1 Samordning til prosjekter i samme fase i Sykehuset Innlandet HF

Prosjektet er ett av flere forprosjekter i Sykehuset Innlandet HF med tillegg av prosjektet Mjøssykehuset. I forprosjektfasen bør prosjektet ha jevn dialog med de andre prosjektene internt i Sykehuset Innlandet HF, for å koordinere innsats og ressursbruk.

5.5 Prosjektstyring og rapportering

Sykehuset Innlandet HF gis rollen som prosjekteier, og prosjektet skal gjennomføres i tråd veileder *Prosjekteierstyring for sykehusbyggprosjekter i Helse Sør-Øst*.

Helse Sør-Øst skal som eier godkjenne forprosjektrapport og gjøre investeringsbeslutning (B4).

Styret i Sykehuset Innlandet HF skal behandle forprosjektrapport og anbefale investeringsbeslutning før saken oversendes til Helse Sør-Øst RHF for beslutning (B4).

Sykehuset Innlandet HF etablerer styringsgruppe for arbeidet.

Det skal legges til rette for løpende dialog mellom prosjektet, prosjekteier og eier, både underveis i arbeidet og i forkant av sentrale beslutningspunkter og faseoverganger.

5.5.1 Krav til prosjektstyring

Det skal etableres et heldigitalt styringssystem i tråd med beste praksis for byggeprosjekter. Systemet skal støtte planlegging, rapportering, risikostyring, kostnadsoppfølging og dokumenthåndtering. All styringsinformasjon skal være sporbar og tilgjengelig for prosjekteier og styringsgruppe.

5.5.2 Krav til rapportering

Helseforetaket skal rapportere jevnlig på fremdrift, kostnad, kvalitet, plan for medvirkning og risiko i ordinær styringslinje.

5.5.3 Krav til KPI-er

Prosjektet skal i samarbeid med øvrige prosjekter i samme fase utarbeide og etablere KPI-er for å følge opp resultatmål og prosjektsikring. KPI-ene skal vise utvikling på følgende områder:

- Styringsmål - prognose sluttkostnad forprosjektkalkyle
- Kostnadsusikkerhet – reduksjon i usikkerhetsmargin fra konsept til forprosjekt
- Status miljøoppfølgingsplan (MOP)

6 Vedlegg og henvisninger

- i. Veileder for vurdering av leie/eie enklere bygg (UTKAST)
- ii. Skisserapport Luftambulansebase Elverum COWI 07.02.2025

6.1 *Styrende dokumenter, tilpasses prosjektets størrelse*

- [Veileder for luftambulansebasen v 1.2](#)
- Prosessmodell for steg- og trinnvis gjennomføring av forprosjekt, v 1.0.pdf
- [Arbeidstilsynet – ambulansestasjoner krav til arbeidslokaler og arbeidstøy](#)
- Regionale føringer for byggeprosjekter i Helse Sør Øst versjon 1.0
- Metodebeskrivelse - kostnadsstyring v.1.1
- [Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter \(2024\)](#)
- [Regional utviklingsplan 2040](#)
- [Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027](#)
- [Delstrategi for eiendomsvirksomheten i Helse Sør-Øst \(2018\)](#)
- [Prosjekteierstyring for sykehusbyggprosjekter i Helse Sør-Øst \(2026\)](#)
- [Helse Sør-Øst RHF: Regional delstrategi for teknologiområdet](#)
- [Helse Sør-Øst RHF «12 prinsipper for medvirkning i omstilling»](#)
- [Finansstrategi for Helse Sør-Øst, versjon 6.3 \(2025\)](#)
- [Regionale retningslinjer for driftsøkonomiske analyser og gevinstrealisering i investeringsprosjekter \(2025\)](#)
- [Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter \(2025\)](#)
- [Veileder for sikring av bygg og infrastruktur i sykehusprosjekter \(2021\)](#)
- [Byggeprosjekter i Helse Sør-Øst, Styring av IKT, versjon 3.0.](#)
- [Byggeprosjekter i Helse Sør-Øst, rammeverk for styring av utstyrsanskaffelser, versjon 1.0 \(2025\)](#)
- [Interregional strategi for digital samhandling og BIM i drift, forvaltning og bygging av sykehusene versjon 1.0 \(2021\)](#)
- [Veileder: Risikostyring i byggeprosjekter, versjon 1.0, 26.11.2024, Helse Sør-Øst RHF](#)
- [Helhetlig informasjonsforvaltning BIM i prosjekter](#)
- Prosedyre for estimering og kalkulasjon i Sykehusbygg HF, 18.03.2025
- [Finansstrategi for Helse Sør-Øst v 6.1.](#)

6.2 *Prosjektspesifikke grunnlagsdokumenter*

- Vedtak fra foretaksmøter og styresaker, som omhandler Videreutvikling av Sykehuset Innlandet og etablering av ny luftambulansebase på Elverum
- Økonomisk langtidsplan (ØLP)

Se også: <https://www.sykehusbygg.no/kunnskapsdeling>